

*Kir. tanácsos, Bihar megyei tanácsú bíró főfelügyelő, dr. Földy
tanúságának*
Pap Károly
bihari ref. esperes.

Jegyzőkönyve

a bihari ref. egyházmegye 1874. október 26- és 27-ikén Nagyváradon tartott

K Ö Z G Y Ü L É S É N E K.

Pap Károly esperest és Ercsey Zsigmond segédgondnok kettős elnöklete alatt jelen voltak: Ember Károly, Ember Pál, Gál Imre, Szokolay József, Szabó Zsigmond, egyházi; — Dobozy Menyhért és Ercsey Géza, világi tanácsbírák. Oláh József, Benedek László, egyházi; — Millye Gyula, Szücs Lajos, világi jegyzők. Szabó Károly, köz-, — Szikszay József, lelkészgyámoldai pénztárnokok.

Képviselők:

Ártándról: Szabó Károly, Szöke Bálint.
Csatárból: Szilágyi Mihály, Geröcz Sándor.
Borsról: Bereczki Károly, Mile József.
Nagyváradról: Deczki Dániel, Millye Gyula.
Kis-Szántóról: Kocsis József, Szappanos József.
Hegyköz-Kovácsiból: Géczi Sándor.
Nagy-Szántóról: Zétényi Imre.
Nyüvedről: Bujdosó Lajos, Ungvári Imre.
Szalárdról: Pap Sándor, Szabó Gáspár.
Hegyköz-Ujlakról: Petri József, Pap József.
P.-Tóldról: Puskár Dávid.
Nagy-Kerekiből: Gál Imre
Püspökiből: Szilágyi János, Fekete Sámuel.
Szaldobágyról: Egyedi József, Szebeni Sándor.
Nagy-Tótfaluból: Váradi Benedek, Mónus Sándor.

Lelkészek:

Nagy István nagyvárad, Veress Imre p.-tamási, Könyves János k.-marjai, Meleg Gyula m.-telkii, Kocsis József k.-szántói, Kecskeméti Lajos f.-vásárhelyi, Biró János örvendi, Szemes László sz.-jánosi, Bokros Benedek szaldobágyi, Séra Ferencz siteri, Hegedüs Ferencz k.-jenői, Váradi Benedek n.-tótfalui, Bujdosó Lajos nyüvedi, Bugyi Sándor h.-k.-ujlaki, Makai Károly élesdi lelkészek. — Szathmári László csatári, Czeglédi Sándor püspökii, Kun Béla nagyvárad segéd-, Náudvari Lajos borsi időközi — lelkészek. — Liszka G. Ferencz nagyvárad vallásnár.

Tanítók: Kalas György, Sziráki István, Saja Sándor, Daróczi József, Csikos Mihály, Fekete Sámuel, Juhos Imre, Ecsedi Antal. — Juhász Lajos énekvezér — és más hallgatók.

Pap Károly esperest, buzgó ima után, a megjelent tagokat szívélyesen üdvözlővén, a gyűlést megnyitottnak nyilváníta, s előadván, hogy a ft. egyházkerület által elrendelt választásra a szavazatok beérkezvén, az ő esperesti hivatalának órája lejárt; s az esperesti hivatal jelvényeit, a pecséteket, az egyházmegye színe előtt visszaadván, ujalag köszönetét nyilváníta a benne helyezett bizalomért, az esperesti széket elhagyja.

1. szám. Olvasatott Pap Károly esperestnek a f. é. június 1—14-ig teljesített canonica visitatióról jelentése.

A nagy szorgalommal összeállított, sok becses adatot tartalmazó esperesti jelentésért, méltányló elismerését jegyzőkönyvileg kifejezni, egyházmegyénk kötelességének ösmeri, s jegyzőkönyvbe iktatni rendeli, a mint következik:

Esperesti jelentés

a f. é. június 1-től 14-éig teljesített canonica visitációról.

A canonica visitatio ez évben 3 körben végeztetett, külön látogatók által. T. i. a körös-völgyi kört vizitálták n. t. Gaal Imre tanácsbíró, és t. Hegedűs Ferencz; a sárréti kört n. t. Szabó Zsigmond tanácsbíró és t. Oláh József jegyző; a hegyközi kört alólt esperest, és t. Benedek László jegyző. — A látogatási tabellák-ból és jegyzőkönyvekből az adatokat összeállítva — azon megnyugtató jelentés mellett, hogy egyházainkban általában csendes béke uralkodik, miután a nyüvedi viszály is, a háborgó felek őszinte megbánása, s a lelkész megbocsátása után, — mely ügyet illető okmányok a közgyűlés elé fognak terjesztetni — lecsendesült, — egyházme-gyénk képét az 1874-es évről a következőkben terjesztem elő:

I. Statisztikai adatok.

1. Anyaegyház 41. Leányegyház 2. Rendes lelkész 40. Időközi 2. Segéd 4. T. Lélekszám, finemű 20,468; nőnemű 20,666. Összesen 41,134. Tehát az 1872-ki népességnél, mely volt 48,214, kevesebb 7080-nal; minek oka részint a halál által, részint a kiköltözés általi apadás.
3. Szülöttek száma, összesen 1579. Ebben törvényes fin. 752, nőnemű 650; együtt 1402. Törvénytelen fin. 57, nön. 83, együtt 140. Halva született fin. 21, nön. 16, együtt 37. A szülöttek összes száma a népesség összes számának 3. 83 %. A törvénytelen szülöttek a szülöttek összes számának 8. 86 %. A halva szülöttek pedig ugyan annak 2. 34 %. Megjegyzendő, miként a törvénytelen szülöttek felénél több, u. m. 80 Nagyváradra esik.
4. Halottak száma összesen 4819. Fin. 2471, nön. 2348. A meghaltak összes száma a népesség 11. 22 %. Halál általi apadás a szülöttek számához képest 3251.
5. Esketettek száma 548 pár. Ebben tiszta 510, vegyes 38, mely utóbbi összegből Nagyváradra esik 20. A házasságok a népességnek 1. 33 %. 6. Átért fin. 1, nön. 6, összesen 7. Kitért fin. 1, nön. 2, összesen 3.
7. Iskola-kötelesek 6—12 évig, fin. 2436, nön. 2323, összesen 4759. Iskolába járók, fin. 2004, nön. 1783, összesen 3787. Nem iskolázottak, fin. 432, nön. 540, összesen 972. Az iskola-köteles gyermekek száma a népesség számának 11. 57 %. Az iskolába járók az iskola-köteleseknek 79. 57 %. A nem iskolázottaké ugyan azoknak 20. 42 %. Konfirmáltak, fin. 280, nön. 268, összesen 548.

II. Számadások.

1. A gondnoki számadások összes pénz bevétele 33,018 frt. Összes kiadása 31,550 frt. N. Várad ezekben egy harmad részszel szerepel. — Nem értetvén a fentebbi összegekbe, természetesen, a belhivatalnokok természetnyelbi fizetések. Töke-pénze van 21 egyháznak, összesen 17,820 frt, — az egyházmegyei felügyelet alatt álló alapítványokon kívül. Adósságai vannak 10 egyháznak, összesen 3827 frt, — azonban némely egyházakból az ezt illető adatok a látogatási tabellákban mellőztettek. Ez adósságok nagyobb részben, főiskolai átalakítási ajánlatok.
2. A gondnoki számadások 1874-ről, még nem voltak bevégezve K. Jenőben, Fugyiban, Réven és M. Kakucson, — e két utóbbiban azért, mert az új lelkész későn foglalta el helyét.
3. Taneszköz szerzési iskolai pénztárak 1874-ki összes bevétele 1647 frt 21 kr. — Hiányzik a kimutatás 5 anya- és a két leányegyházról.
3. Takarékmagtár van összesen 18 egyházból; tesznek összesen 2119 köb. 1 v. gabonát, és 709 frt 10 krt.
4. Az egyházmegyei könyvtár áll. összesen 413 bekötött és 9 kötetlen darabból. 1874. évben olvasás végett kivívók száma 14 egyházi, és 2 világi tag.

Kivétetett olvasás végett 81 munka, 115 db. Leginkább olvastatnak a történelmi és utazási művek. — Az olvasási érdeklődés akadályai: sok helynek a központtől távoltsága, s az is, hogy némely kivívónál a könyvek egy évig is elhevernek.

5. A tanítói könyvtár áll eddig — két és fél évi fenállása óta — 53 kötetből — Az 1874-es évből 4 tanító kivitt 10 darabot.

III. Építkezések, gyarapodások, kegyes adományok.

a) Építkezések, gyarapodások.

Az országban általánosan érzett nagy pénzülség miatt, az építkezések terén egyházaink nem igen mozoghattak. M. a.

Csökmön, a fiu- és leányiskola bővített s világosabbá tétetett, s a paplak udvarán istálló épült. Összes építkezési költség 904 frt.

H. K. Kovácsiban, szép és törvényszerű iskolaépület emeltetett, téglából, cserépfetőre, eddig 2200 frt költséggel; butorozás még hátra van.

N. Tótfaluban, a paplak udvarán kamara, istálló és szin épült egy fedél alatt, vert falból, cserépfetőre, 250 frt költséggel. — Ugyanitt szép kehely és tányér szerezett Pestről, china-czűstből tűzben aranyozva, — épen e czélra tett jöltevé adakozásból — 22 forintot.

Pelbárhidán, a paplak szobái deszkával kipadoltattak, s nagyobb ablakok-kal láttattak el; az udvar újból kerítettett.

P. Ujlon, az iskolaépület czélszerűen és díszesen átalakítottak, a tanterem törvényszerűvé tétetett, s az épület cserépfetőre fedett 964 frt 69 kr. költséggel.

Ugyanitt az egyház temetkezési helyiségül 5 vékás földet vett 100 forintot. *Pósalakán*, új iskolaépület vétetett 300 frton, — mely átalakítást fog szűk-ségelni, — vert falból, faszindely tetőre. A telek 684 □ ° területű.

Siterben, új, törvényszerű tanterem épült, a tanító szobái felebb emeltettek, s az egész épület czélszerűen és szépen átalakítottak 1334 frt 85 kr. költséggel.

Darvason, az egyház malmát igazítottak, 165 frt 48 kr. költséggel.

Réven, miután a régi elavult, s használatlaná vált templom összeomlással fenyegetett, annak szétbontását a vizitáció megrendelte, s halaszthatatlan szükségé lett egy új templomnak építése. E végett Réven, jun. 21-én személyesen megjelen-tem, s közbejöttöm-mel az építési szerződés megkötöttet. A templom, 8 1/2 ° hosszú, 4 ° széles, 3 1/2 ° magas, faszindely tetőre, s deszkamennyezetre. A torony 6 °-re felelve. A kömves munka 1600 frt, — a mester adván a gyalog napszámásokat; az ács-munka 300 frt. — A lakosok teljesítették az igás munkákat. — Az építési alap azon 2000 frt volt, mely a nagyváradi takarékpénztárban kezeltetett, s melyet gyűj-teni kezdett n. t. Nagy István ur, esperest korában; s mely az én időmben is éven-ként gyarapodott részint államsegélyből, részint más jöltevék által. — Azonban eddig az összes építési költség 2431 frt lévén, a 431 frt túlkadás kölcsön lett elő-legezve. — Az épület, külsőleg csaknem teljesen kész, csak a külső vakolat egy része hiányozván; — de az ablakok és belső szerelés, könyöradomány-gyűjtés által szándékozom fedeztetni, a csupán Biharmegye területén kéregető egyházi küldöttek által, melyre ft. püspök ur ajánlását és alispán ur engedélyét kieszközöltem.

b) Kegyes adományok.

Bihar. Bodó Pálné 7 frt, Ujvári József 21 frt, Méhes Lajos 40 frt, Pápai Györgyné, Nagy Józsefné, Dávid István, Szökőcs Lajosné, Nagy Istvánné, Albert Györgyné 5—5 frt.

H. K. Pályi. Mutkucz Lászlóné — Tóth Anna gör. kel. v. 10 frt.

H. K. Száldobágy. Szebeni József 20 frt.

H. K. Ujlak. T. Bugyi Sándor, lelkészszé lett választásának emlékeztetere 100 frt, melynek kamatja felében iskolai, felében népkönyvtári könyvekre fog for-dittatni.

P. Ujlak. Néh. Székely László végrendelete folytán egy házas telek, és 7 hold föld, melynek birtokába az egyház az özvegy halála után lép.

Püspöki. Ősi Andrásné 20 frt, Kabai Ferenc és Dávid 40 frt., Erős Gá-bor 12 frt., öz. Szalaknai Jánosné 80 frt., Török Dánielné urasztali kenyérré 5 frt.

Siter. Nemes Mihály és neje, — Piski János 40—40 frt. Vargha Sándor 20 frt., Szilágyi Károlyné, Barna Sándor, Magyarai Jánosné 10—10 frt, Turzó Józsefné 5 forint.

M. Keresztes. Palóczy István 40 frt., Szabó Lajos 30 frt., öz. Kis Istvánné, K. Fábján József, Kis József, Fodor Sándor, Alföldi Ferencz, Szapanik Jakabné, Balog Imre 20—20 frt., S. Varga József, Lakatos Gábor, öz. Hajdu Istvánné, Dávid István, H. Varga Péterné, Tóth Bálint, Kádár Istvánné, T. Szügyi Ferenczné, La-
1*

katos Gáborné, Varga Mihályné, Móra Bálint, özv. Pap Sándorné, özv. Szabó Lajosné 10—10 frt, Pető Péter, Tóth Sándor, Molnár Gábor, Molnár Sándor, K. Molnár Sándor, Kenéz Jánosné, Molnár Károly, Haraszti Józsefné, özv. Pál István né 5—5 frt. Ezeknek kívül 5 frton alóli adományok 30 frt.
Váncsod. Főnyad Jánosné Király Juliánna, templom- és torony-építésre 100 frt.

IV. Egyházmegyei felügyelet alatt álló alapítványok.

A folytonos nyilvántartás tekintetéből:
Bojt. Kovács-alapítvány 372 frt 50 kn
K.-Marja. A város alapítványa a lelkészgyámolda részére 42 frt.
K.-Sándor. Gr. Csáky Sándor iskolai czélokra 300 frt.
M.-Telegd. Iskolai alapítvány 675 frt.
M.-Kakucs. A Csanády Sándor alapítványa a lelkész részére, 100 frt. A Gergely Sándor-féle hagyaték, mely még egészen tisztára hozva nincsen.
U. ott, a lelkész részére a Csanády Sándor 100 frt alapítványa.
Pelbáthida. Radnóthy-alapítvány a lelkész és tanító részére 84 frt.
P.-Ujlak. Székely László-féle házasság telek 7 hold földdel.
Siter. Szabó Pál alapítványa 7 különböző czélra 3112 frt.
Szent-János. Lónyai András alapítványa 1000 frt.
Zsáka. Gr. Rhédey Ádám a lelkész részére 420 frt.
Rev. Csanády Sándor alapítványa a lelkész részére 100 frt. Csanády Sándor alapítványa a révi és m.-kakucsai felekezeti iskolák részére 1000 frt.
Váncsod. 2050 frt különböző czélokra, s egy házasság telek, melyen egyik ház a nyáron leégett, s az egyház az 50 frt biztosított összegből kapott 47 frtot.

V. Iskola - ü g y.

Az iskola-ügyet illetőleg van szerencsém, a kiadott minta szerint beadott iskolai tabellák után, a mellékelt két, részletes táblás kimutatás nyomán, jelentésemet beterjeszteni. Megjegyzem, hogy a tanítóit karból csupán a m.-keresztési tanítóknak derogált az iskolai tabellát elkészíteni és beadni. — A két táblás kimutatás eredménye következő:

I. A tanítókat illetőleg.

1. Van az egyházmegyében összesen 21 fi, 18 leány és 25 vegyes, együtt: 64 felekezeti iskola, melyek közül 3 vegyesben tanító a lelkész. Községi iskolák: Nagyváradon és J.-Hodoson.
2. Iskolaépület van 64. Ezek közt jó 24, középszerű 23, rossz 17.
3. A tanítónak van: 3 szobája 2-nek; 2 szobája 40-nek; 1 szobája 21-nek.
4. A tanítóknak gazdasági épületeik — a lelkész-tanítókat nem számítva. — Kamarája 53-nak, pinczéje 9 nek, istállója 47-nek, sertésólja 38-nak. Néhol e két utóbbi rossz állapotban.
5. Minden tantárgyat tanít 43 tanító. Nem tanít nyelvtant 10. Földrajtot 7. Természettudományt 4. Természettant 5. Polgári jogokat és költ. 11. — Még nem ítélt meg — ujak lévén — 5. — Epen nem volt iskola 3.
6. A mellék tantárgyak közül általánosan tanítatják az ének; azonban csak gépiesen. — Testgyakorlatot tanít 26 — leginkább szabad gyakorlatokat. Rajzot 3. Kertészetet 10. Méhészetet 1, az élesdi. Női munkákat 3.
7. A tanítás eredménye: Kitűnő 5. Jeles 12. Jó 17. Középszerű 18. Nem elegendő 4 — Nem ítélt meg, ujak lévén, 5. — Nem tanított 3, — ezek közül 1 egészen új, s későn állt hivatalába.
8. A tanítók közül hátraleka van a mult évről 30-nak. Legtöbb Szalárdon, t. i. a fitanítónak 342 frt, a leánytanítónak 100 frt. H.-K.-Ujlakon, 163 frt. M.-Telegdén 80 frt. Egyébütt 12 frttől 70 frtig.

II. Az iskolákat illetőleg.

1. Iskolai könyvtár van 30 iskolában, 841 darab könyvvel.
2. Faiskola van 16 községben, 1505 darab oltványnyal és 1408 darab vadoncczal. Azonban e kimutatás hiányos, — több látog. tabellákból e pont figyelmen kívül hagyatván. Kitűnőbbek: K.-Marján, Biharon, H.-K.-Ujlakon, Püspökiben és P.-Ujlakon.
3. VI osztályú iskola van 3, u. m. a k.-marjai leány, a sz.-jánosfi fi- és leány-iskolák. V osztályú 32. IV osztályú 16. III osztályú 2 II osztályú 2. I és II osztályt külön tanít 5. I osztályt 1, a csökmői kis vegyes.

4. Van 64 tanterem. Ezek közt törvényszerű 33. Nem egészen, de elégséges és elég világos 12. Nem törvényszerű 19. — Ez utóbbiak apadtak 1872 óta 5-tel.
 5. Taneszközökkel fel van szerelve: kellőleg 32. Hiányosan 26. Semmi felszerelés 6-ban.
 6. Testgyakorlati eszközök vannak 9, nincsenek 32 fuiskolában. Van pedig: korlát vagy karfa 9. Nyújtó 4. kúszó 4. Ugró 3.
 7. 80-nál tetteleg több gyermeket tanít 8 tanító.
 8. Volt büntetés s mulasztásokért 12, nem volt 29 egyházban.
 9. Ismételő iskola nincs sehol.
- Megelégedéssel jelentem, hogy Kalas Sámuel, pelbáthidi tanító, megjavult, s ha még az értelmességre több súlyt fektet, a jó tanítók közt fog helyet foglalhatni. E jelentésem folytán, — főképen az iskolai ügyet illetőleg — alkalmam lehetne figyelemztetésekre, intésekre és megrovásokra; azonban mellőzöm azokat azon reményben, hogy az illetők érezvén és tudván hiányait, igyekezni fognak azokat jövőre kipótolni és megjavítani.
- Teljes tisztelettel
Püspökiben, 1874. október 21.

Pap Károly,
esperest.

2. szám. Elnök segédgondnok az esperest-választásra teljes számban beérkezett szavazatokat bemutatóván, s azok a gyűlés színe előtt felbontatván, következő eredményt tűnt elő: Pap Károly, püspökii lelkész s közelebbi esperest nyert 38. Nagy István 2, Gál Imre 1, Szabó Zsigmond 1 szavazatot; s így általános többséget Pap Károly nyert.

Összinté örömmel veszi tudomásul az egyházmegye Pap Károly urnak az esperesti hivatalra ujjonnan lett megválasztását; — s miután segédgondnok ur által szívélyesen üdvözöltetve, eddig tanusított buzgóság és odaadással viselt esperesti hivatalának tovább folytatására felhivatott: megköszönve a megtiszteltetést, a közbizalom parancsoló szava előtt meghajolva, a terhes bár, de a buzgalom és a közönség támogatása mellett nem elviselhetetlen esperesti hivatal tovább folytatására, — az eddigi gyakorlat szerint 6 évi időtartamra, s bármikor visszaléphetés feltétele mellett — magát felajánlja, s a csak imént elhagyott esperesti székét, jó kívánságok és éjlenések közt elfoglalja.

Mely ezen választás, felsőbb megerősítés végett, a ft. egyházkerületre bejelentetni rendeltetik.

3. szám. Olvastatott az állandó szavazatbontó bizottmány Nagyváradon, 1874. jul. 6-án tartott üléséről felvett jegyzőkönyv, mely szerint a két egyházi tanácsbíróra következőkép oszlottak meg a szavazatok: Gál Imre 32, Ember Pál 31, Kis Benjamin 3, Tóth József 6, Kocsis József 4, Szabó Károly 2, Biró János 1, Ember Károly 1, Nagy István 2 szavazatot nyervén, Gál Imre és Ember Pál elválasztott tanácsbíróknak nyilváníttatnak.

Gál Imre és Ember Pál tanácsbírákká ujjolag történt megválasztását készséggel erősíti meg közgyűlésünk; s miután hivataluk folytatására magukat felajánlották, az eskü letétele ujjolag, feleslegessé válván, tanácsbírói székeiket, jó kívánságok között, elfoglalják.

4. szám. Dobozy Menyhért 6 évre vállalt tanácsbírói hivataláról, a benne helyezett bizalomért hálás köszönetének adva kifejezt, a közgyűlés előtt szóval lemond.

Dobozy Menyhért tanácsbíró urnak, a 6 év leteltével indokolt lemondását, midőn közgyűlésünk elfogadja, hivatala folytatásában tanusított buzgalomért köszönetét nyilváníttja; s az esperestet utasítja a szavazás elrendelésére, s a szavazatoknak az állandó választmány által leendő felbontatására, oly módon, hogy a jövő gyűlésre kész eredmény terjesztessék be.

5. szám. Tárgyalás ala vétett Pap Károly esperestnek, Püspökiben 1874. aug. 12. keltezett beterjesztvénye, mely szerint a ft. egyh. f. é. áprilisi közgyűlése 91. sz. a. végzése folytán készült, s egyházmegyénknek 50 példányban megküldött „Tanító-képességi igazolvány” egy példányát bemutatván, meghatározatni kéri, az ezen igazolvánnyal ellátandó tanítók névsorát, s azon mérsékelt díjt, mely az igazolványért fizetendő.

Az esperesti javaslat figyelembe vételével, igazolvánnyal ellátandóknak határozatnak a következő — 1868 előtt alkalmazott tanítók:

1. Engi József, ártándi fi,
2. Engi Károly, ártándi leány,
3. Bokros István, bihari fi,
4. Nagy János, bihari leány,
5. Szathmári Károly, bojt leány,

6. Elek Károly, borsi fi.,
 7. Szűcs Sándor, borsi leány,
 8. Szirák István, csatári fi.,
 9. Ecsedi Antal, csatári leány,
 10. Nemes Balázs, furtai fi.,
 11. Lengyel János, h.-k.-kovácsii vegyes,
 12. Csikos Mihály, h.-k.-szaldobágyi vegyes,
 13. Daróczi József, h.-k.-ujlaki vegyes,
 14. Huszár Mihály, k.-marjai fi.,
 15. Nagy Sándor, m.-keresztési fi.,
 16. Nagy István, m.-keresztési leány,
 17. Bacsó Sándor, m.-keresztési leány,
 18. Harsányi József, m.-keresztési fi.,
 19. Nagy Antal, m.-telegdi vegyes,
 20. Szabó Gyula, m.-telkii vegyes,
 21. Kállay Lajos, örvendi vegyes,
 22. Szabó Pál, n.-kerekii fi.,
 23. Séllei Dániel, p.-tamási leány,
 24. Varga Pál, p.-tamási fi.,
 25. Kalas Sámuel, pelbáthi vegyes,
 26. Gyöngyösi Sámuel, pósalakai vegyes,
 27. Fekete Sámuel, püspökii leány,
 28. Szabó Lajos, püspökii fi.,
 29. Fekete Imre, püspökii fi.,
 30. Saja Sándor, siteri fi.,
 31. Fodor Gyula, szalárdi fi.,
 32. Pálfi Miklós, szalárdi leány,
 33. Kalas György, sz.-jános fi.,
 34. Halász Béni, sz.-jános leány,
 35. Turi János, zsákai fi.,
 36. Biró Sándor, váncsodi fi.,
 37. Nagy Dániel, váncsodi leány,
 38. Kerekes János, k.-marjai fi.,
 39. Sarkadi József, b.-sz.-mártoni vegyes,
 40. Seres János, nyüvedi vegyes iskola-tanítók.
- Kondor Imre és Juhas Imre tanítóknak az igazolvány csak akkor adatik ki, ha az esperest előtt tanítói képességüket elegendőleg igazolnák.
- Az igazolványért díj 1 frt 10 krban állapítatik meg, utasítván a közpénztárnok, az egyházmegyének küldött 50 példány után 10 krjával járuló 5 frtnak, az egyh. pénztár részére leendő kifizetésére.
6. szám. Olvastatott elnök esperest előterjesztése a tanítói oklevél szerzéssel köteles tanítók nyilvántartása tárgyában; mely szerint az 1868. XXXVIII. t. cz. 102. §-a értelmében tanítói oklevél szerzésre köteleztetnek:
1. Mezei Imre, bihari kis fi.,
 2. Szőke Sándor, darvasi vegyes,
 3. Lipcsei Ignác, élesdi vegyes,
 4. Szegő Lajos, furtai leány,
 5. Lengyel Károly, kovácsii vegyes,
 6. Farkas János, k.-marjai leány,
 7. Császár Károly, k. szántói vegyes,
 8. Szakács János, n.-kerekii leány,
 9. Boros Mihály, p.-ujlaki vegyes,
 10. Szűcs Endre, csökmői leány,
 11. Nemes Sándor, siteri leány,
 12. Szegő Kálmán, zsákai leány-iskola tanítók
- A kis-jenői, csökmői fi., és kis vegyes, p.-töldi, h.-k.-pályi és bojtii fi-tanítók, kik a szabályszerű egy, legfeljebb két évet még nem töltötték el hivatalukban, csak az előirt évek elteltése után esnek a kötelezettség alá.
- Az esperesti előterjesztés tudomásul vétetik, s az illető minden tanítók utasítatnak a képezdei, el nem végzett félévekről a vizsgát letenni, s illetőleg a törvényszerű vizsga után a tanítói oklevelet megszerezni.
7. szám. Olvastatott ft. Révész Bálint püspök ur felhívása, hogy miután Nagy István nagyváradai lelkésznek megbízatási ideje lejárt, egyházmegyének válasszon egy tagot a biharmegyei tankerületi iskolatanácsba.
- Közgyűlésünk érintett iskola-tanács tag, felekezettünk részéről, ujalog

Nagy István, nagyváradai lelkészt választja, egyhangulag; s a választott a megválasztatást elfogadván, az a ft. egyházkerületre felterjesztetni rendeltetik.

8. szám. Olvastatott Földy János főtanfelügyelő urnak, a vallás és közoktatási miniszteri 11.641/1874. sz. a kelt leirat folytán, 396/1874. sz. a. abbeli értesítése, miszerint a *fugyii*, *f.-vásárhelyi* és *lessi* iskolákra nézve, ha 6 hó alatt czélszerű intézkedés nem történik, a népoktatási törvény 15. §-a értelmében, a harmad izbeli megintés, annak minden komolyabb következményeivel mulhatatlanul fogantatba fog vétetni.

A mi a *fugyii* és *f.-vásárhelyi* iskolákat illeti; noha közgyűlésünk meg van győződve a felől, hogy e két egyházból, azok szegénysége, s a kevés számú hívek tehetetlensége miatt, a törvény kellékeinek megfelelő felekezeti iskolák aligha tarthatók fenn: m. a. hogy megkísérletlenül semmi czélra vezethető eszköz ne maradjon, a segédforrások kikutatathatása végett: Nagy István elnöklété alatt Szokolay József, Hegedűs Ferencz és Kecskeméti Lajos lelkészekből álló küldöttséget nevez ki — véleményes jelentése a következő gyűlésre elváratván.

A mi a *lessi* egyház iskoláját illeti: minthogy itt a lelkésztanítói díj-lel és kibocsátvány értelmében, a lelkésztanító köteles iskolát tartani és tanítani: a *lessi* egyház lelkésze, tanítói köteletségének teljesítésére komolyan utasítatik, — az iskola állapotáról jelentése a jövő gyűlésre elváratván.

9. szám. Olvastatott ft. püspök urnak 793/1874. sz. körlevele, melyben az egyházmegyék — az esperestek által — a közoktatási miniszteri 19.424/1874. sz. kibocsátvány értelmében, utasítatnak a népiskolai törvény 48., 49., 50. és 52. §§. szerint: a 6 évig tartó mindennapi, és a 3 évre terjedő ismételő iskolai tanításnak szigorú eszközölésére; s a népiskolai tantárgyaknak 6 osztályban való tanítására.

Körözöttve lévén, tudomásul vétetik; egyszersmind a törvény rendelkezéséhez szoros alkalmazkodásra, az egyházak előjárói és a tanítók sürgősen és komolyan felhivatnak.

10. szám. Olvastatott ft. püspök urnak 799/1874. sz. körlevele, melyben közzé tetetni rendeli, miszerint, miután az egyh. tanügyi bizottságnak a tanítójelöltek védőkötetlettségére szorítása ellen a közokt. miniszterhez és a képviselőházhoz intézett kérelme sikertelenül hangzott el, mind azon ifjak, kik jövőre a tanító-képezdebe belépendők, úgy alkalmazkodjanak a tanfolyamot megkezdni, hogy azt már a sorozás előtt teljesen bevégezhessek.

Körözöttve lévén, tudomásul vétetik, s figyelembe ajánlatik.

11. szám. Olvastatott az esperesi jelentés a belhivatalnok karban 1874-iki márcziusi közgyűlés óta történt változásokról, mely szerint:

1. Révre időközi lelkészül alkalmazva lett *Józsa Gábor*, csökmői végzett rektor; ki — miután még lelkész-képességi első vizsgát nem tett — püspöki engedély mellett lett kibocsátva.

2. Csatárban, segéd-lelkészül alkalmazva lett *Szathmári László*, ki a lelkész-képességi két vizsgát már letette.

3. Nagyváradon segéd-lelkészekül alkalmaztatnak: előbb *Bedő Károly*, utóbb *Kun Béla*, — mind ketten püspöki engedély mellett nyervén felhatalmazást, miután még első vizsgát nem tettek.

4. M.-Kakucsán *Kondor Imre*, betegségéből meggyógyulván tanítói hivatalába visszaállott.

5. H.-K.-Pályiban tanítótá lett *Földesi Mihály*, másod éves tanítóképezdei növendék.

6. N. Szántón tanítótá lett *Daróczy Dániel*, ki a hittan-szaki tanfolyamot elvégezte.

7. Csatárban — Nagy Lajos Saápra távozván — leány-tanítótá lett *Ecsedi Antal*, volt amaczi tanító, közelebb nevelő.

8. Bojtii fi-tanító, Borbély Gábor időközben Békésre hivatván meg, helyébe ideiglenesen alkalmazva lett *Szirák Béla*, másod éves képezdei-növendék.

9. *Kis Sándor*, fugyii tanító állomásáról lemondott.

A változások, az illetők rendben talált bizonyítványaik alapján, esperesti beleegyezés mellett történvén, jóváhagyó tudomásul vétetnek; Józsa Gábor időközi, Szathmári László és Kun Béla segéd-lelkészek, valamint Földesi Mihály, Daróczi Dániel és Ecsedi Antal tanítók, — a szokásos díj lefizetése mellett — bekebelezetnek; — a révi egyház, és Józsa Gábor m. a. ismert mostoha viszonyait tekintetéből, e díj lefizetése alól felmentetnek.

12. szám. Targyaltatott Ercsey Géza és Oláh József egyh. kiküldötteknek a csatári egyház tulajdonát tevő 1200 □ területű, az egyház-tanács által eladatni tervezett szőlő megvizsgálása ügyében beterjesztett véleményes jelentések.

A küldöttség jelentéséből meggyőződván az egyházmegye, hogy az egyház tulajdonát képező szőlőnek jelen körülmények közötti eladása, úgy az egy-

háza, mint a lelkesre nézve egyaránt káros lenne; a mennyiben oly jelentékeny területű és szép fekvésű, bár a gondatlan kezelés miatt rossz karban lévő szőlő-birtokért, figyelemre sem méltó csekély összeg — 50—80 forint — eladási ár remélhető: az eladást ezáltal nem engedélyezheti; hanem az egyház-tanácsot, főleg az egyház gondnokait felelősség alatt felhívja, hogy több lelkiismerettel és hűséggel viseljenek gondot a szőlő jó karba hozására és tartására, s jó munkál-tatás által értékesebbé tételére; — lelkész pedig felhivatik, hogy azon nem várt esetben, ha a szőlő munkálata ezután is elhanyagoltatnék, az elnökségnek időről-időre jelentést tenni, elengedhetlen kötelességének ösmerje.

13. szám. Felvetett a h.-k.-ujlaki egyháztanács kérelme, egy, az egyház által 1870-ben iskolai helyiségnek vett telek eladhatása, s ennek árán a fenálló iskola szomszédságában lévő 70 □° terület megvétele s azon czélszerű tanterem építhetése — s a vegyes iskola tovább is fentartatása tárgyában.

Közzülésünk, az ügy állása végett helyben vizsgálatot tett esperest előadása folytán, tekintetbe véve a h.-k.-ujlaki egyháznak azon kényszerű hely-zetét, mely szerint a régi, csak nem hasznavehető iskola-szoba, és tanító lak helyett újat, a kor- és törvény-kivánalmainak megfelelő létesíteni — már felsőbb megintések folytán is — köteles: az 1870-ben az egyház által vett teleknek eladhatását megengedi oly feltétellel, hogy az csak akkor bocsáttassék áruba, mikor a telkek értéke emelkedést mutat; — továbbá azon kikötéssel, hogy az eladás folytán bejött összeg egyedül az új iskola építésére fordítható, s az áruba bocsáthatásra az engedély az egyhm. elnökségtől kikérendő.

A 70 □°-nyi területnek, mely az iskola-telek közvetlen szomszédságában van, s melyen új iskola-terem szándékoztak építtetni, megvételebe, valamint a vegyes iskola fentartásába, beleegyezik közzülésünk; inkább akarván és óhaj-tván egy vegyes, s a törvényes keléseknek megfelelő, mint két czélszerűtlen s képes tanterekkel el nem látható iskolát.

14. szám. Olvastattott a bihari egyházmegyei egyetemes lelkési értekezlet N.-Váradon, f. évi szept. 22-kén tartott ülése jegyzőkönyvének 2-ik száma, melyben a közzülésről a törvénykezői ügyeknek a közigazgatásiaktól elválasztása kéri, s e végből következő eljárás hozatik javaslatba:

1. Az esperest — a hozzá beadott vádiratot, egyhm. küldöttség által vizs-gáltassa meg, s erre — az eddigi gyakorlatól eltérőleg hatalmaztassék fel; s a peres ügyeket csak akkor terjeszse az egyházmegyei tanács ítélete alá, mikor a per-iratok becsomózva vannak.

2. Az egyházmegyei gyűlésen előbb a közigazgatási ügyek tárgyalassanak, s csak ha ezek elintézve vannak, vétessek fel a peres ügyek.

3. A ~~peres~~ megvizsgált és véd-iratok nyilvános felolvasása után a tanácskozás és ítélet hozatala zárt ülésben eszközöltessek.

A mi az egyetemes lelkési értekezlet fenhívatott jegyzőkönyvi számának 1-ső pontját illeti, azt, hogy ne mint eddig, a közzülés rendelje el a vizsgálá-tot, hanem az elnökség hatalmaztassék fel, egyhm. küldöttséget küldeni ki a vádiratok megvizsgálására, s csak akkor tárgyalassék az egyházmegyei gyűlésen az ügy, mikor a periratok becsomózva vannak: a közzülés változatlanul el-fogadja.

A 2-ik pontot közzülésünk nem fogadja el, hanem az ügyeket sorren-dileg kívánja tárgyalatni.

A 3-ik pontot illetőleg a megvizsgált peres ügyek tárgyalásánál, ügye-lemmel a polgári fegyelmi törvénykezésnél követett czélszerű gyakorlatra, a következő eljárást állapítja meg:

Elnök a tárgyalásra és ítélethozásra előkészített ügyet felvéteti, s a nyilvánosság előtt a vád- és védiratok, a vizsgálatról felvett jegyzőkönyvet, tanu-vallomásokat felolvastatja; azután elnöki felhívásra a közzülés az ügy fel-derítésére szolgálható nyilatkozatokat, vád- és védbeszédet, a szólásra jogosult egyházi képviselőktől meghallgatja; s miután az ügy teljesen tisztára hozottat, elnök a tárgyalást berekesztvén, a tanácsbírói testületet zárt üléssé alakítja, me-lyen a bírák előadván véleményüket, s azt támogató indokaikat, a többség meg-állapodásához képest az ítéletet kimondja, s azt a már nyílt gyűlésben, nyilvánosan meghirdeti, — s az eljárást — a felek megnyugvó, vagy telebbező nyi-latkozata kivétele után — berekeszti.

15. szám. Olvastattott ugyan azon egyet. lelk. értekezlet jegyzőkönyvének 3-ik száma, mely azon indítványt terjeszti elő, hogy az egyházmegyei gyűlés előtt perlekedni kívánók a felmerülő költségek fedezésére 50—100 frtj terjedő össze-get tartozzanak előre letenni az esperest kezéhez.

Közzülésünk, nem akarhatván a perlekedésre kényszerült feleket az igazság-szolgáltatás útjáról elzárni, a javasolt indítvány helyett utasítja az elnököt,

hogy oly egyének vagy testületektől, kiknek vagy melyeknek ügye küldöttség kinevezését teszi szükségessé, a küldöttségi díjak előre letelését követelje.

16. szám. Ugyan azon egyet. lelk. értekezlet jegyzőkönyvének 6-ik száma egyházmegyei végzés által annak megrendelését kéri, hogy a gondnokok jövőben minden terménybeli tartozást november 1-ső napjára pontosan behajtatni kötelez-tesse, hogy ekkép a hátralékok felhalmozódása elkerültessek.

Közzülésünk ezen, különben sem új intézkedést elfogadja, s az egy-házak gondnokait, felelősség terhe alatt kötelezi, hogy az egyházi és tanítói mindennemű terménybeli bértartozásokat, minden év november 1-ső napjára, a polgári hatóság végrehajtó hatalma igénybe vételével is szorgalmasan behajtsák.

17. szám. Ft. püspök ur 673/1874. sz. a. a pesti biztosító intézet debreczeni főügynöksége megkeresése folytán, a bihari egyházmegyében még a biztosítást nem eszközölt: *Élesd, H.-K.-Száldobágy, J.-Hodos, K.-Jenő és Nagyvárad* egyházakat, a biztosításnak a nevezett intézetnél mielőbb eszközölésére, s ekként a kedvetlen következmények elhárítására egész erőlyllyel figyelmeztetni rendeli.

Miután e felhívás a nevezett egyházakkal közöltetett, s annak folytán *Élesd* be is jelentette, hogy épületeit a pesti intézetnél biztosította, tudomásul vétetik; a még nem biztosító egyházak pedig e közzülésből is figyelmeztetnek, hogy a biztosítást a pesti biztosító intézetnél, melylyel az egyházkerület kötelező szerződésre lépett, haladéok nélkül eszközölni, a kedvetlen következmények elhá-rítása céljából, igyekezzenek.

18. szám. Ritoók Zsigmond ügyvéd az 1874. márcziusi közzülés 3g. sz. határozatára hivatkozással, lessi lelkész Varga Istvánnak a Domonkos István örö-kösei ellen folyamatba tett perében, az első bíróságilag hozott kedvező ítéletet azzal mutatja be, hogy ez ítélet alperes részről felebbezve lett.

Tudomásul vétetik, s a végső ítéletről való jelentés színtén kéri.

19. szám. Olvastattott a nyüvedi egyház némely tagjainak, s nyüvedi lelkész Bujdosó Lajosnak kölcsönös nyilatkozatuk s kérelmük, mely szerint a közzöttük fen-forgott, az egyházmegye által megvizsgált, a f. é. márcziusi közzülésen 34. jegyző-könyvi szám alatt ítélettel ellátott kellemetlen ügynek, egymás közötti békés kiegyen-lítését bejelentvén, a további eljárást megszüntettni kéri.

A nyüvedi egyháznak ez alkalommal, a töredelmes bűnbánás és meg-térés hangján folyamodó tagjai előtt, az egyházmegye, a bár megdondolatlan emberi gyarlóságból folyólag történt, s a botrányig fokozódott eddigi eljárá-sukért határozott rosszallását el nem feledheti. Tekintettel azonban az őszinte bűnbánásra, mely szerint önhibájukat beismerve nem késtek mindannyian saját kezű aláírásukkal a megsértett félnek bocsánatát kikérni; tekintettel arra, hogy a megsértett fél kifejezése szerint, neki az egyházmegye ítélete, s az ellene hábor-gottak részéről benyújtott, önhibájukat őszintén elismerő nyilatkozat által meg-sértett becsületére nézve a lehető legenyésebb erkölcsi elégtétel adatott; tekin-tettel arra, hogy a béke és nyugalom, mint az elégtétel nyújtás után az egy-házmegye igazságszolgáltatásából folyó cél is, elérve lett: az egyházmegye büntetésében is atyai kívánnván lenni, a beadott kölcsönös kérelmek folytán, a ft. egyházkerület, f. é. áprilisi 132. sz. végzésében elrendelt pót, illetőleg folya-tatlagos vizsgálatot, az egyházkerület utólagos jóváhagyása reményében, meg-szünteti; s a vétkes egyháztagokat ezennel a megdorgáltatás büntetésére, s ugy az előbbi vizsgálat folytán már 41 frt 50 krban megállapított, mint az ez uttal 9 frtban ujjalag felszámított költségeken, lelkész Bujdosó Lajos részére hala-déktalanul leendő egyetemleges megfizetésére ítéli.

Miről folyamodó egyházi tagok, s lelkész Bujdosó Lajos, valamint jelen határozat, s a vonatkozó iratok felterjesztésével, az egyházkerületi közzülés értesíttetni határozatnak.

20. szám. Bereczki Károly, a borsi ref. egyház gondnoka, kéri a lelkész-választás mielőbbi elrendelése iránti folyamodását az egyháznak a gyűlés által tárgyalatni.

Tekintve, hogy a kérelem alapjául szolgáló egyháztanácsí jegyzőkönyv-ből az tűnik ki, hogy azon egyházi gyűlésben, melyről a jegyzőkönyv felvete-tett, lelkész nem vett részt, s a jegyzőkönyv is lelkész által aláírva nincs: a kérelem, forma-hiány miatt, nem tárgyalthatván, visszautasítatik.

Miről folyamodók végzésileg értesíttetnek.

21. szám. P. ujlaki lelkész Szokolay József, hivatkozással a f. é. jun. 21-ikén esperest Pap Károlyhoz beadott azon jelentésére, mely szerint p.-ujlaki volt lakos Székely László, az ujlaki ref. egyházat tette örökösévé: felvilágosítást kér, hogy miután örökhagyónak özvegye férjhez ment, az egyháznak megnyílt-e joga, a hagyat-éki vagyornak tényleges átadását követelni?

Tekintve, hogy néh. Székely László végrendeletében épen úgy, mint a hagyatéki bíróság átadási végzésében, a hátrahagyott özvegynek, Hevesi Máriának, a p-ujlaki ref. egyház részére hagyományozott vagyonhoz nemcsak özvegyi joga, mely a férjhez menettel elenyésznek, hanem élethosszig tartó haszonélvezeti joga lett fentartva és biztosítva: az özvegynek ezen joga a férjhez menettel által meg nem szűnő, az egyháznak a tényleges átadást követelnie nem lehet; hanem igen is jogában és kötelességében áll a hagyaték tárgyát tevő vagyon épségben leendő megtartása tekintetéből, minden lehető biztosítási intézkedéseket megtenni.

22. szám. Szikszay József, a lelkészgyámolda pénztárnoka bejelenti, hogy előde Daróczy János, a m.-keresztési lakos Pető Zsigmondnak általa kikölcsönzött 171 frt 40 krt betáblázással biztosítani elmulasztotta; azonban az adós meglevő vagyona tulterhelve van, s a gyámolda pénze veszélyben forog: e tekintetben további intézkedést tétetni kér.

Gyámpénztárnok Szikszay József utasítatik, hogy a még lehető biztosítási intézkedéseket, a némi eredmény remélhetése esetén, telekkönyvi betábláztatást is, sűrűsben tegye meg; a követelést azonnal mondja fel, s a lejáratkor annak bevétele, haladék nélkül eszközölje; — hivatali előde, néh. Daróczy János örökösei pedig ezennel értesítettek, hogy a kikölcsönzésért a pénztárnok lévén felelős, a pénztárnok e kikölcsönzésből eredhető kára, az örököseket terhelendi.

Miről néh. Daróczy János örökösei, s Szikszay József gyámpénztárnok végzésileg értesítettek; utóbbi azon meghagyás mellett, hogy annak idején eljárásának eredményéről jelentést tenni el ne mulasztssa.

23. szám. Szabó Károly egyhm. közpénztárnok felvilágosítást kér, hogy a m.-kakucs ref. egyház lelkésze fizetésének gyarapítása céljából, Csanády Sándor által tett 100 frt alapítványnak kamata, miután a m.-kakucs ref. egyház a révi anyaházhoz csatoltatott, hova fordíttassék?

Mint hogy az által, hogy M.-Kakucsnak külön lelkésze nincs, a tett alapítvány célja meg nem szűnt: utasítatik közpénztárnok, hogy a m.-kakucs ref. lelkész javára alapított 100 frtnak folyó kamatát, a m.-kakucs ref. lelkész hi-vatalt is vezető révi lelkésznek szolgáltatassa ki.

24. szám. Szikszay József, lelkészgyámoldai pénztárnok előadván, mikép a K.-Marja városa által alapított 42 o. é. frtról, melynek 6%-os kamatját, pontosan fizeti, okmány nem létezik: intézkedni kér az alapítványi oklevél megszerzésére.

Esperest felkéretik, hogy K.-Marja városa előjáróságát keresse meg, hogy a nemeskeblüleg tett alapítványról az oklevelet beküldeni sziveskedjék.

25. szám. A f. é. márcziusi gyűlés 41. sz. a határozat folytán, t. L. Gubás Ferencz és t. Debreczeni Gyula vallástanárok felhivatván nyilatkozatra, hogy melyik gyámintézetnek kívánnak tagjai lenni?

L. Gubás Ferencz, mindkettőjük nevében, a gyűlés előtt nyilatkozatja, hogy a tanítói gyámintézetnek részvényesei kívánnak maradni. — E nyilatkozat folytán kötelességökbe tétetik folyó évi illetőségüket, 4—4 frtot, Szabó Lajos gyámoldai pénztárnokhoz befizetni.

Mindezen számok hitelesítették:

Az 1. 2. 3. 4. 5. 11. 12. számokat jegyezte Oláh József.

A 6. 7. 8. 9. 10. 13. 14. 15. 16. számokat Benedek László.

A 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. számokat Millye Gyula.

Betűrendes tárgymutató:

	Szám.
Belhivatalnoki karban történt változások f. é. márcz. óta	11
Biztosítást eddig elmulasztott egyházak	17
Borsi egyház kérvénye a lelkészválasztás tárgyában, forma hiány miatt nem tárgyalatott	20
Csatári egyház szőlője ügyében végzés	12
Doboz Menyhért a tanácsbírósról lemond, s a szavazás megrendeltetik	4
Domonkos István-féle lessi alapítvány iránti perben hozott kedvező ítélet fellebbezve	18
Egyházi terménybeli bértartozások nov. 1 jére behajtandók	16
Ember Pál ufolag tanácsbíróvá választatik	3
Esperesti jelentés a canonica visitatőről	2
Gál Imre ufolag tanácsbíróvá választatik	3
Harmad ízben megintendő iskolák	8
H.-K.-Ujlak építendő iskolája, s eladandó telke ügyében	13
K.-Marja városától az alapító-levél bekéretik	24
Küldöttségi díjak előre lefizetendők	15
M.-Kakucs ref. lelkész alapítvány kamata a révi lelkésznek kiadandó	23
Nagy István a biharmegyei tankerületi isk. tanácsba megválasztatik	7
Népiskolai törvény 48—52 §§-ai komoly figyelembe tartandók	9
Nyűvedi peres ügy békésen elintézve lett	19
Pap Károly ufolag esperesté választatik	2
Pető Zsigmondnál lévő kölcsön ügyében végzés	22
P.-Ujlaki egyház a Székely L. hagyatékát még nem követelheti	21
Tanító-képességi igazolvánnyal ellátandó tanítók	5
Tanítói oklevél szerzéssel kötelesek	6
Tanító jelöltek korán igyekezzenek a tanfolyamot megkezdeni	10
Törvénykezési eljárás megállapítatik	14
Vallás-tanárok L. Gubás F. és Debreczeni Gyula a tanító-gyámolda tagjai kívánnak maradni	25

Beiträge zur Geschichte der

Die Geschichte der deutschen Sprache ist eine der wichtigsten Wissenschaften der Gegenwart. Sie ist nicht nur eine Wissenschaft der Vergangenheit, sondern auch eine Wissenschaft der Gegenwart. Sie ist eine Wissenschaft, die sich mit der Sprache beschäftigt, die wir heute sprechen. Sie ist eine Wissenschaft, die sich mit der Sprache beschäftigt, die wir heute sprechen. Sie ist eine Wissenschaft, die sich mit der Sprache beschäftigt, die wir heute sprechen.